కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥అథ ప్రథమ కాణ్డే ప్రథమః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ ఇషే త్వోర్జే త్వా వాయవః స్థోపాయవః స్థ దేవో వః సవితా ప్రాఽర్పయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ ఆ ప్యాయధ్వమఘ్నియా దేవభాగమూర్జస్వతీః పయస్వతీః ప్రజావతీరనమీవా అయక్ష్మా మా వః స్తేన ఈశత మాఽఘశగ్ంసో రుద్రస్య హేతిః పరి వో వృణక్తు ధ్రువా అస్మిన్గోపతౌ స్యాత బహ్వీర్యజమానస్య పశూన్ పాహి॥[౧]

*ఇషే త్రిచత్వారిగ్ంశత్॥**1.1.1**॥*

యజ్ఞస్య ఘోషదసి ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయః ప్రేయమగాద్ధిషణా బర్హిరచ్ఛ మనునా కృతా స్వధయా వితష్టా త ఆ వహన్తి కవయః పురస్తాద్దేవేభ్యో జుష్టమిహ బర్హిరాసదే దేవానాం పరిషూతమసి వర్షవృద్ధమసి దేవబర్హిర్మా త్వాఽన్వఙ్మా తిర్యక్పర్వ తే రాధ్యాసమాచ్ఛేత్తా తే మా రిషం దేవబర్హిః శతవల్శం వి రోహ సహస్రవల్శాః [౨] వి వయగ్ం రుహేమ పృథివ్యాః సంపృచః పాహి సుసంభృతా త్వా సంభరామ్యదిత్యై రాస్నాఽసీన్ద్రాణ్యై సన్నహనం పూషా తే గ్రన్థిం గ్రథ్నాతు స తే మాఽఽస్థాదిన్ద్రస్య త్వా బాహుభ్యాముద్యచ్ఛే బృహస్పతేర్మూర్ధ్నా హరామ్యుర్వన్తరిక్షమన్విహి దేవంగమమసి॥[3]

*సహస్రవల్శా అష్టాత్రిగ్ంశచ్చ॥**1.1.2**॥*

శున్ధధ్వం దైవ్యాయ కర్మణే దేవయజ్యాయై మాతరిశ్వనో ఘర్మోఽసి ద్యౌరసి పృథివ్యసి విశ్వధాయా అసి పరమేణ ధామ్నా దృగ్ంహస్వ మా హ్వార్వసూనాం పవిత్రమసి శతధారం

వసూనాం పవిత్రమసి సహస్రధారగ్ం హుతః స్తోకో హుతో ద్రప్సోఽగ్నయే బృహతే నాకాయ స్వాహా ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ం సా విశ్వాయుః సా విశ్వవ్యచాః సా విశ్వకర్మా సం పృచ్యధ్వమృతావరీ రూర్మిణీర్మధుమత్తమా మన్ద్రా ధనస్య సాతయే సోమేన త్వాఽఽతనచ్మీన్ద్రాయ దధి విష్ణో హవ్యగ్ం రక్షస్వ॥[౪]

*సోమేనాఽష్టౌ చ॥**1.1.3**॥*

కర్మణే వాం దేవేభ్యః శకేయం వేషాయ త్వా ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయో ధూరసి ధూర్వ ధూర్వన్తం ధూర్వ తం యోఽస్మాన్ ధూర్వతి తం ధూర్వయం వయం ధూర్వామస్త్వం దేవానామసి సస్నితమం పప్రితమం జుష్టతమం వహ్నితమం దేవహూతమమహ్రుతమసి హవిర్ధానం దృగ్ంహస్వ మా హ్వార్మిత్రస్య త్వా చక్షుషా ప్రేక్షే మా భేర్మా సం విక్థా మా త్వా [౫] హిగ్ంసిషమురు వాతాయ దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యామగ్నయే జుష్టం నిర్వపామ్యగ్నీషోమాభ్యామిదం దేవానామిదము నః సహ స్ఫాత్యై త్వా నాఽరాత్యై సువరభి వి ఖ్యేషం వైశ్వానరం జ్యోతిర్దృగ్ంహన్తాం దుర్యా ద్యావా పృథివ్యోరుర్వన్తరిక్షమన్విహ్యదిత్యాస్త్వోపస్థే సాదయామ్యగ్నే హవ్యగ్ం రక్షస్వ॥[౬]

*మా త్వా షట్చత్వారిగ్ంశచ్చ॥**1.1.4**॥*

దేవో వః సవితోత్పునాత్వచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ వసోః సూర్యస్య రశ్మిభిరాపో దేవీరగ్రేపువో అగ్రేగువోఽగ్ర ఇమం యజ్ఞం నయతాగ్రే యజ్ఞపతిం ధత్త యుష్మానిన్ద్రోఽవృణీత వృత్రతూర్యే యూయమిన్ద్రమవృణీధ్వం వృత్రతూర్యే ప్రోక్షితాః స్థాఽగ్నయే వో జుష్టం ప్రోక్షామ్యగ్నీషోమాభ్యాగ్ం శున్ధధ్వం దైవ్యాయ కర్మణే దేవయజ్యాయా అవధూతగ్ం రక్షోఽవధూతా అరాతయోఽదిత్యాస్త్వగసి ప్రతి త్వా [౭] పృథివీ వేత్త్వధిషవణమసి

వానస్పత్యం ప్రతి త్వాऽదిత్యాస్త్వగ్వేత్త్వగ్నేస్తనూరసి వాచో విసర్జనం దేవవీతయే త్వా గృహ్ణామ్యద్రిరసి వానస్పత్యః స ఇదం దేవేభ్యో హవ్యగ్ం సుశమి శమిష్వేషమా వదోర్జమా వద ద్యుమద్వదత వయగ్ం సఙ్ఘాతం జేష్మ వర్షవృద్ధమసి ప్రతి త్వా వర్షవృద్ధం వేత్తు పరాపూతగ్ం రక్షః పరాపూతా అరాతయో రక్షసాం భాగోऽసి వాయుర్వో వి వినక్తు దేవో వః సవితా హిరణ్యపాణిః ప్రతి గృహ్ణాతు॥[౧]

*త్వా భాగ ఏకాదశ చ॥**1.1.5**॥*

అవధూతగ్ం రక్షోऽవధూతా అరాతయోऽదిత్యాస్త్వగసి ప్రతి త్వా పృథివీ వేత్తు దివః స్కమ్భనిరసి ప్రతి త్వాऽదిత్యాస్త్వగ్వేత్తు ధిషణాऽసి పర్వత్యా ప్రతి త్వా దివః స్కమ్భనిర్వేత్తు ధిషణాऽసి పార్వతేయీ ప్రతి త్వా పర్వతిర్వేత్తు దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవేऽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యామధి వపామి ధాన్యమసి ధినుహి దేవాన్ప్రాణాయ త్వాऽపానాయ త్వా వ్యానాయ త్వా దీర్ఘామను ప్రసితిమాయుషే ధాం దేవో వః సవితా హిరణ్యపాణిః ప్రతి గృహ్ణాతు॥[౯]

*ప్రాణాయ త్వా పఞ్చదశ చ॥**1.1.6**॥*

ధృష్టిరసి బ్రహ్మ యచ్ఛాऽపాऽగ్నేऽగ్నిమామాదం జహి నిష్క్రవ్యాదగ్ం సేధాऽऽదేవయజం వహ నిర్దగ్ధగ్ం రక్షో నిర్దగ్ధా అరాతయో ధ్రువమసి పృథివీం దృగ్ంహాయుర్దృగ్ంహ ప్రజాం దృగ్ంహ సజాతానస్మై యజమానాయ పర్యూహ ధర్త్ర మస్యన్తరిక్షం దృగ్ంహ ప్రాణం దృగ్ంహాऽపానం దృగ్ంహ సజాతానస్మై యజమానాయ పర్యూహ ధరుణమసి దివం దృగ్ంహ చక్షుః [౧౦] దృగ్ంహ శ్రోత్రం దృగ్ంహ సజాతానస్మై యజమానాయ పర్యూహ ధర్మాసి దిశో దృగ్ంహ యోనిం దృగ్ంహ ప్రజాం దృగ్ంహ సజాతానస్మై యజమానాయ పర్యూహ చితః స్థ ప్రజామస్మై రయిమస్మై సజాతానస్మై యజమానాయ పర్యూహ

భృగూణామఙ్గిరసాం తపసా తప్యధ్వం యాని ఘర్మే కపాలాన్యుపచిన్వన్తి వేధసః। పూష్ణస్తాన్యపి వ్రత ఇన్ద్రవాయూ వి ముఞ్చతామ్॥[౧౧]

*చక్షురష్టాచత్వారిగ్ంశచ్చ॥**1.1.7**॥*

సం వపామి సమాపో అద్భిరగ్మత సమోషధయో రసేన సగ్ం రేవతీర్జగతీభిర్మధుమతీర్మధుమతీభిః సృజ్యధ్వమద్భ్యః పరి ప్రజాతాః స్థ సమద్భిః పృచ్యధ్వం జనయత్యై త్వా సం యౌమ్యగ్నయే త్వాఽగ్నీషోమాభ్యాం మఖస్య శిరోఽసి ఘర్మోఽసి విశ్వాయురురు ప్రథస్వోరు తే యజ్ఞపతిః ప్రథతాం త్వచం గృహ్ణీష్వాఽన్తరితగ్ం రక్షోఽన్తరితా అరాతయో దేవస్త్వా సవితా శ్రపయతు వర్షిష్ఠే అధి నాకేఽగ్నిస్తే తనువం మాఽతి ధాగగ్నే హవ్యగ్ం రక్షస్వ సం బ్రహ్మణా పృచ్యస్వైకతాయ స్వాహా ద్వితాయ స్వాహా త్రితాయ స్వాహా॥[౧౨]

*సవితా ద్వావిగ్ంశతిశ్చ॥**1.1.8**॥*

ఆ దద ఇన్ద్రస్య బాహురసి దక్షిణః సహస్రభృష్టిః శతతేజా వాయురసి తిగ్మతేజాః పృథివి దేవయజన్యోషధ్యాస్తే మూలం మా హిగ్ంసిషమపహతోఽరరుః పృథివ్యై వ్రజం గచ్ఛ గోస్థానం వర్షతు తే ద్యౌర్బధాన దేవ సవితః పరమస్యాం పరావతి శతేన పాశైర్యోఽస్మాన్ద్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్మస్తమతో మా మౌగపహతోఽరరుః పృథివ్యై దేవయజన్యై వ్రజం [౧౩] గచ్ఛ గోస్థానం వర్షతు తే ద్యౌర్బధాన దేవ సవితః పరమస్యాం పరావతి శతేన పాశైర్యోఽస్మాన్ద్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్మస్తమతో మా మౌగపహతోఽరరుః పృథివ్యా అదేవయజనో వ్రజం గచ్ఛ గోస్థానం వర్షతు తే ద్యౌర్బధాన దేవ సవితః పరమస్యాం పరావతి శతేన పాశైర్యోఽస్మాన్ద్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్మస్తమతో మా [౧౪] మౌగరరుస్తే దివం మా స్కాన్ వసవస్త్వా పరి గృహ్ణన్తు గాయత్రేణ ఛన్దసా

రుద్రాస్త్వా పరి గృహ్ణన్తు త్రైష్టుభేన ఛన్దసాఽఽదిత్యాస్త్వా పరి గృహ్ణన్తు జాగతేన ఛన్దసా దేవస్య సవితుః సవే కర్మ కృణ్వన్తి వేధస ఋతమస్యృతసదనమస్యృతశ్రీరసి ధా అసి స్వధా అస్యుర్వీ చాసి వస్వీ చాసి పురా క్రూరస్య విసృపో విరప్శిన్నుదాదాయ పృథివీం జీరదానుర్యామైరయఞ్చన్ద్రమసి స్వధాభిస్తాం ధీరాసో అనుదృశ్య యజన్తే॥[౧౫]

*దేవయజన్యై ప్రజం తమతో మా విరప్శిన్నేకాదశ చ॥***1.1.9**॥

ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయోఽగ్నేర్వస్తేజిష్ఠేన తేజసా నిష్టపామి గోష్ఠం మా నిర్మృక్షం వాజినం త్వా సపత్నసాహగ్ం సం మార్జ్మి వాచం ప్రాణం చక్షుః శ్రోత్రం ప్రజాం యోనిం మా నిర్మృక్షం వాజినీం త్వా సపత్నసాహీగ్ం సం మార్జ్మ్యాశాసానా సౌమనసం ప్రజాగ్ం సౌభాగ్యం తనూమ్। అగ్నేరనువ్రతా భూత్వా సం నహ్యే సుకృతాయ కమ్॥ సుప్రజసస్త్వా వయగ్ం సుపత్నీరుప [౧౬] సేదిమ। అగ్నే సపత్నదమ్భనమదబ్ధాసో అదాభ్యమ్॥ ఇమం వి ష్యామి వరుణస్య పాశం యమబధ్నీత సవితా సుకేతః। ధాతుశ్చ యోనౌ సుకృతస్య లోకే స్యోనం మే సహ పత్యా కరోమి॥ సమాయుషా సం ప్రజయా సమగ్నే వర్చసా పునః। సం పత్నీ పత్యాఽహం గచ్ఛే సమాత్మా తనువా మమ॥ మహీనాం పయోఽస్యోషధీనాగ్ం రసస్తస్య తేఽక్షీయమాణస్య ని [౧౭] ర్వపామి మహీనాం పయోఽస్యోషధీనాగ్ం రసోఽదబ్ధేన త్వా చక్షుషాఽవేక్షే సుప్రజాస్త్వాయ తేజోఽసి తేజోఽను ప్రేహ్యగ్నిస్తే తేజో మా వి నైదగ్నేర్జిహ్వాసి సుభూర్దేవానాం ధామ్నేధామ్నే దేవేభ్యో యజుషేయజుషే భవ శుక్రమసి జ్యోతిరసి తేజోఽసి దేవో వః సవితోత్పునాత్వచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ వసోః సూర్యస్య రశ్మిభిః శుక్రం త్వా శుక్రాయాం ధామ్నేధామ్నే దేవేభ్యో యజుషేయజుషే గృహ్ణామి జ్యోతిస్త్వా జ్యోతిష్యర్చిస్త్వాఽర్చిషి ధామ్నేధామ్నే దేవేభ్యో యజుషేయజుషే గృహ్ణామి॥[౧౮]

*ఉప నీ రశ్మిభిశ్శుక్రగ్ం షోడశ చ॥***1.1.10**॥

కృష్ణోఽస్యాఖరేష్ఠోఽగ్నయే త్వా స్వాహా వేదిరసి బర్హిషే త్వా స్వాహా బర్హిరసి స్రుగ్భ్యస్త్వా స్వాహా దివే త్వాఽన్తరిక్షాయ త్వా పృథివ్యై త్వా స్వధా పితృభ్య ఊర్గ్భవ బర్హిషద్భ్య ఊర్జా పృథివీం గచ్ఛత విష్ణోః స్తూపోఽస్యూర్ణామ్రదసం త్వా స్తృణామి స్వాసస్థం దేవేభ్యో గన్ధర్వోఽసి విశ్వావసుర్విశ్వస్మాదీషతో యజమానస్య పరిధిరిడ ఈడిత ఇన్ద్రస్య బాహురసి [౧౯] దక్షిణో యజమానస్య పరిధిరిడ ఈడితో మిత్రావరుణౌ త్వోత్తరతః పరి ధత్తాం ధ్రువేణ ధర్మణా యజమానస్య పరిధిరిడ ఈడితః సూర్యస్త్వా పురస్తాత్పాతు కస్యాశ్చిదభిశస్త్యా వీతిహోత్రం త్వా కవే ద్యుమన్తగ్ం సమిధీమహ్యగ్నే బృహన్తమధ్వరే విశో యన్త్రే స్థో వసూనాగ్ం రుద్రాణామాదిత్యానాగ్ం సదసి సీద జుహూరుపభృద్ధ్రువాఽసి ఘృతాచీ నామ్నా ప్రియేణ నామ్నా ప్రియే సదసి సీదైతా అసదన్థ్సుకృతస్య లోకే తా విష్ణో పాహి పాహి యజ్ఞం పాహి యజ్ఞపతిం పాహి మాం యజ్ఞనియమ్॥[౨౦]

*బాహురసి ప్రియే సదసి పఞ్చదశ చ॥**1.1.11**॥*

భువనమసి వి ప్రథస్వాఽగ్నే యష్టరిదం నమః। జుహ్వేహ్యగ్నిస్త్వా హ్వయతి దేవయజ్యాయా ఉపభృదేహి దేవస్త్వా సవితా హ్వయతి దేవయజ్యాయా అగ్నావిష్ణూ మా వామవ క్రమిషం వి జిహాథాం మా మా సం తాప్తం లోకం మే లోకకృతౌ కృణుతం విష్ణోః స్థానమసీత ఇన్ద్రో అకృణోద్వీర్యాణి సమారభ్యోర్ధ్వో అధ్వరో దివిస్పృశమహ్రుతో యజ్ఞో యజ్ఞపతేరిన్ద్రావాన్థ్స్వాహా బృహద్భాః పాహి మాఽగ్నే దుశ్చరితాదా మా సుచరితే భజ మఖస్య శిరోఽసి సం జ్యోతిషా జ్యోతిరజ్యతామ్॥[౨౧]

*అహ్రుత ఏకవిగ్ంశతిశ్చ॥**1.1.12**॥*

వాజస్య మా ప్రసవేనోద్గ్రాభేణోదగ్రభీత్। అథా సపత్నాగ్ం ఇన్ద్రో మే నిగ్రాభేణాధరాగ్ం అకః॥

ఉద్గ్రాభం చ నిగ్రాభం చ బ్రహ్మ దేవా అవీవృధన్న్। అథా సపత్నానిన్ద్రాగ్నీ మే విషూచీనాన్వ్యస్యతామ్॥ వసుభ్యస్త్వా రుద్రేభ్యస్త్వాఽఽదిత్యేభ్యస్త్వాఽక్తగ్ం రిహాణా వియన్తు వయః। ప్రజాం యోనిం మా నిర్మృక్షమా ప్యాయన్తామాప ఓషధయో మరుతాం పృషతయః స్థ దివం [౨౨] గచ్ఛ తతో నో వృష్టిమేరయ। ఆయుష్పా అగ్నేఽస్యాయుర్మే పాహి చక్షుష్పా అగ్నేఽసి చక్షుర్మే పాహి ధ్రువాఽసి యం పరిధిం పర్యధత్థా అగ్నే దేవ పణిభిర్వీయమాణః। తం త ఏతమను జోషం భరామి నేదేష త్వదపచేతయాతై యజ్ఞస్య పాథ ఉప సమితగ్ం సగ్గ్స్రావభాగాః స్థేషా బృహన్తః ప్రస్తరేష్ఠా బర్హిషదశ్చ [౨౩] దేవా ఇమాం వాచమభి విశ్వే గృణన్త ఆసద్యాఽస్మిన్బర్హిషి మాదయధ్వమగ్నేర్వామపన్నగృహస్య సదసి సాదయామి సుమ్నాయ సుమ్నినీ సుమ్నే మా ధత్తం ధురి ధుర్యౌ పాతమగ్నేఽదబ్ధాయోఽశీతతనో పాహి మాఽద్య దివః పాహి ప్రసిత్యై పాహి దురిష్ట్యై పాహి దురద్మన్యై పాహి దుశ్చరితాదవిషం నః పితుం కృణు సుషదా యోనిగ్గ్ స్వాహా దేవా గాతువిదో గాతుం విత్త్వా గాతుమిత మనసస్పత ఇమం నో దేవ దేవేషు యజ్ఞగ్గ్ స్వాహా వాచి స్వాహా వాతే ధాః॥[౨౪]

*దివం చ విత్త్వా గాతుం త్రయోదశ చ॥**1.1.13**॥*

ఉభా వామిన్ద్రాగ్నీ ఆహువధ్యా ఉభా రాధసః సహ మాదయధ్యై। ఉభా దాతారావిషాగ్ం రయీణాముభా వాజస్య సాతయే హువే వామ్॥ అశ్రవగ్ం హి భూరిదావత్తరా వాం విజామాతురుత వా ఘా స్యాలాత్। అథా సోమస్య ప్రయతీ యువభ్యామిన్ద్రాగ్నీ స్తోమం జనయామి నవ్యమ్॥ ఇన్ద్రాగ్నీ నవతిం పురో దాసపత్నీరధూనుతమ్। సాకమేకేన కర్మణా॥ శుచిం ను స్తోమం నవజాతమద్యేన్ద్రాగ్నీ వృత్రహణా జుషేథామ్। [౨౫] ఉభా హి వాగ్ం సుహవా జోహవీమి తా వాజగ్ం సద్య ఉశతే ధేష్ఠా॥ వయము త్వా పథస్పతే రథం న వాజసాతయే। ధియే పూషన్నయుజ్మహి॥ పథస్పథః పరిపతిం వచస్యా కామేన కృతో

అభ్యానడర్కమ్। స నో రాసచ్చురుధశ్చన్ద్రాగ్రా ధియంధియగ్ం సీషధాతి ప్ర పూషా॥ క్షేత్రస్య పతినా వయగ్ం హితేనేవ జయామసి। గామశ్వం పోషయిత్న్వా స నో [౨౬] మృడాతీదృశే॥ క్షేత్రస్య పతే మధుమన్తమూర్మిం ధేనురివ పయో అస్మాసు ధుక్ష్వ। మధుశ్చుతం ఘృతమివ సుపూతమృతస్య నః పతయో మృడయన్తు॥ అగ్నే నయ సుపథా రాయే అస్మాన్ విశ్వాని దేవ వయునాని విద్వాన్। యుయోధ్యస్మజ్జుహురాణమేనో భూయిష్ఠాం తే నమఉక్తిం విధేమ॥ ఆ దేవానామపి పన్థామగన్మ యచ్ఛక్నవామ తదను ప్రవోఢుమ్। అగ్నిర్విద్వాన్థ్స యజా [౨౭] థ్సేదు హోతా సో అధ్వరాన్థ్స ఋతూన్కల్పయాతి॥ యద్వాహిష్ఠం తదగ్నయే బృహదర్చ విభావసో। మహిషీవ త్వద్రయిస్త్వద్వాజాఉదీరతే॥ అగ్నే త్వం పారయా నవ్యో అస్మాన్థ్స్వస్తిభిరతి దుర్గాణి విశ్వా। పూశ్చ పృథ్వీ బహులా న ఉర్వీ భవా తోకాయ తనయాయ శం యోః॥ త్వమగ్నే వ్రతపా అసి దేవ ఆ మర్త్యేష్వా। త్వం యజ్ఞేష్వీడ్యః॥ యద్వో వయం ప్రమినామ వ్రతాని విదుషాం దేవా అవిదుష్టరాసః। అగ్నిష్టద్విశ్వమా పృణాతి విద్వాన్ యేభిర్దేవాగ్ం ఋతుభిః కల్పయాతి॥[౨౮]

*జుషేథామా సనో యజాదా త్రయోవిగ్ంశతిశ్చ॥**1.1.14**॥*

ఇషే త్వా యజ్ఞస్య శున్ధధ్వం కర్మణే వాం దేవోకవధూతం ధృష్టిస్సం వపామ్యా దదే ప్రత్యుష్టం కృష్ణోసి భువనమసి వాజస్యోభా వాం చతుర్దశ ***॥14॥***

ఇషే దృగ్ంహ భువనమష్టావిగ్ంశతిః ***॥28॥***

ఇషే త్వా కల్పయాతి॥

॥హరిః ఓమ్॥

॥శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు॥

॥ఇతి ప్రథమకాణ్డే ప్రథమః ప్రశ్నః॥